

„PROPĂȘIREA”

REVISTA SOCIETĂȚII CORPULUI DIDACTIC

DIN

Județul Némțu

Anul al VI-lea — Piatra N. — Mart și April 1902, No. 7 și 8.

O Carte pentru popor

D-l. N. Trofin, colegul de la Bălțătesci, a scris o carte de un netăgăduit interes pentru popor.

Făcându-mi cinstea de a-mi cere o prefață pentru sciirea D-sale — cea ce pentru mine a fost o adevărată mulțămire sufletească — m'am executat cu drag și multă plăcere.

Acastă prefață nu adaugă nimic la valoarea scrierei lui D-l Trofin: o dau însă publicității, pentru a se vedea din ea scopul ce urmărește autorul.

Fie, ca acest înainte mergător al scrierei D-lui Trofin să-i bătătorască drumul, inlesnindu-i cătuși de puțin mersul înainte, cea ce ar atrage, pote, și pe alții pe aceiași cale.

D-l Trofin a nimerit de minune mijlocul pentru îndrumarea și luminarea poporului: e o datorie a

noastră, ca colegi, de a-l ajuta și susține. convinși fiind că mulți îl vor urma.

PREFAȚĂ

Iată o carte, eșită din mâna dascălească, care nu va cerși un număr de aprobare pentru a putea fi în urmă cumpărată de copii. E un lucru pe cât de meritos pe atât de rar ați. când — după cât se vede — dascălii nu mai au timp să scrie alt ceva de cât cărți de vîndare pentru copii.

În adevăr, de câți-va ani încoco cărțile didactice au confiscat toată activitatea lumei dăseălesci: curs primar, secundar și superior la un loc; căci au vedat tot felul de aliajuri, asociații, *competinți-unite*, pentru a fabrica cărți didactice și încă ce e mai mult: *cărți pentru cursul primar*.

Adese-ori, citind pe copertă numele autorilor — căci tovrășia e foarte practică în asemenea negustorie — nu-ți mai dai samă dacă cartea e de cursul primar, sau de cel secundar ori superior. Și cum să te ducă mintea a crede, că un profesor, care n'a pus piciorul în șola primară și nici a mai avut a face cu de ale ei de când a părăsit-o ca copil, să se apuce acuma de croț materi *«conform programului școlilor primare»* scoțînd cărți una după alta — fie chiar în tovrășie cu dascăli primari — pentru micii noștri elevi?

Avem atâtea cărți didactice pentru cursul primar în cât. . . mai bine n'ar fi de loc! Și persist în îndărătuicia, care m'a predominat de când am pus piciorul pe catedră: că atunci numai copiii vor fi folosiți, când vor avea *dascăli* și nu cărți. Afară de cartea de citire, în care să intre și istoria țerii, ar fi foarte nimerit — în in-

teresul pungei părinților și a minții copiilor — să se curețe toate cele-alte cărți din școală.

Pe lângă folosul, de care am vorbit mai sus, ar rezulta unul încă și mai mare: autorii, amatori de scris, și-ar da samă în avântul D-lor de a contribui la cultura poporului — că acest popor se poate cultiva și prin alt-fel de scrieri — nu numai prin cărți didactice: și dacă cinei la sută din activitatea D-lor s'ar cheltui în acest sens, progresul ar fi însuțit — de sigur însă nu pentru autori sau editori.

Am dis că nu pentru autori sau editori și e drept să fie așa de ôre-ce din atâtea valuri de negrolă didactică, ieșită de sub tipar, aproape numai aceștia au folosit; căci măntreb: cam ce spor s'a adus copiilor? după mine aproape nimic, ba încă unii pôte, au perdut pe învetațor din pricina cărților, care prea își iau rol de daseal, așa că acesta sfârșese prin a crede, că dacă copilul are în mână o carte atât de minunată, apoi el aproape nu mai are ce face.

Nu mai dic nimic de părinți — cei de la țară mai cu samă — cari, la Septembrie, nu știu cum ar face ce or mai drege, ca să pôtă închipui baaii trebuitori pentru cărțile copilului. Să nu fie ôre și această ingramădire de cărți una din cauzele care fac pe țaran să se uite cam chioris la școală și la daseal? Acesta trebuie s'o scie mai bine de cât mine inimosul meu coleg, care luându-și inima 'n dinți, se aruncă — fără trică de înecare — în mijlocul potopu'ui de cărți didactice, cu o scriere menită a deschide ochii țaranului, arătându-i altfel viața, de cât cum s'a deprins el a o vedea și de cât pôte școla să i-o arâte.

Cum se vede, cartea colegului meu, N. Trofin, nu va pune pe editori în concurență: căci scopul autorului n'a fost de loc câștigul material. Nu sciu dacă-și va scote din vîndarea ei costul hârtiei și al imprimatului; în schimb însă ea va produce mult în mediul pentru care e menită, arătând țaranului român mai pe larg și mai deslușit, de

cum se poate face în școală: igiena și îngrijirea corpului — primele condițiuni a bunului trai — crescerea și educațiunea copiilor și greșelele ce ei fac dinie și care au urmări cu atât mai rele cu cât sunt nepreceptute de dânsii. Cu un cuvânt, cartea aceasta, va fi călăuză, care pas cu pas va îndruma spre bine — pe poporul de la țară mai cu samă — poștându-l în acelaș timp a se feri de tot ce e rău atât ca sanătate cât și ca moralitate.

Citindu-i cartea, mi se părea că ved pe Dl. Trofin, într-o zi de sărbătoare, și de ședătoare la școală, înconjurat de sătenii — printre cari, mâni — poimâni, și foști elevi: unii flecăi, iar alții însurați — citindu-le și lămurindu-le un capitol — două din cele de față. Și-mi plăcea mult felul cum îl vedeam în mintea mea. Nu știu pentru ce, dar îmi părea mare, bun și superior — mai superior chiar de cât cei cu cărți didactice — iar când tabloul îmi pieri din imaginație îmi diceam cu mulțumire: *acasta e dascalul*, din gura lui țăranul, și după ce a părăsit școala, trebuie să învețe a lupta cu nevoile vieții, a mănui diferitele împrejurări, prin care adesa trece inconștient, cele mai de multe ori rămânând învins și foarte rar învingător. Cine, mai bine ca dascalul, poate cunoșce *buba țăranului* — cum ar dice, românul — și cine mai bine ca dascalul, ar pute-o vindeca?

Dl Trofin, bună oră — merită a fi luat ca pildă — a observat că țăranul s'a mai deprins acuma cu ideea, că băteii trebuie să învețe carte; cu greu însă o ia din loc când e vorba de fete. Punând mâna pe această bubă — și bubă cu urmări rele de tot — D-sa începe lupta de vindecare.

D-l Trofin, caută să arăte prin povești și să convingă prin felurite exemple, pe țăran, că în mare parte starea lui rea se datoresce creșterii rele a femeii, creștere ce i se hărăzesc de mediul în care trăesc ca cea mai primejdiosă și mai amară nedreptate, atât pentru ea cât și pentru cei ce o vor înconjura în tot cursul vieții sale.

D-l Trofin după ce arată cât de mare este influența

femeii, ca tovarășă nedespărțită a omului, ca purtătoare în sinul ei a pruncului, ca crescătoare a copiilor, ca gospodină de la care atârnă sanatarea liniștea, sporul și fericirea celor din casă și ca fiică, mângâitoare, îngrijitoare bătrânețelor părinților; face apoi tabloul femeii — a celor mai multe din nenorocire — care nu-și dau samă de neajunsurile și primejdia unei mâncări nesubstanțiale, murdare și rău pregătită, a femeii care nu-și dă samă de retele ce aduce o casă murdară și în desordine, a femeii care nu-și înțelege — și nu are cum și de unde să-și înțeleagă — datoriile ei multiple, nesocotindu-și până chiar și datoria de mamă și scoborându-se prin acesta, mai jos de cât femela animalelor; căci femela-animal e o exemplară mamă prin instinct, pe când la femela om și instinctul s'a pervertit prin pervertirea mediului și a răului tratament.

Și când îmi reiau iarăși firul închipuirii: ved pe colegul meu citind țaranilor, la ședătoare, aceste capitole, adică mâni și măi poimâni, iar ei ascultând într'una, ajung a-și pleca capul șoptind între dânsii: „așa'i măi badeo, că mare bine măi dăce dascalul din cartea cea, și astfel convingerea furșându-se și cu și în inima lor, îndemână pe român neconținut să și trimită la școlă fata, care se ridică și ea mâne are 7 ani; iar în Duminica sau sârbătoreă viitoare, par' că l' trage ceva spre școlă, ca să măi asculte ce dăce dascalul din „Cartea cea“.

Îmi mai închipui încă un lucru și anume: țaranii vor afla și trebuie să afle la urmă că «cartea cea» e scrisă de dascalul lor, sau de un dascal ca și al lor — pentru țaranii din alte sate — ce mare-i pare atunci lui dascalul și câtă încredere nu-i însuflă lui omul acel vrednic de a face o carte plină de sfaturi bune. Cât de bun în același timp reiesă dascalul, vedând țaranul, că el a muncit și a perdut nopțile și a cheltuit banii, ca să scotă la lumină această carte atât de folositoare pentru ei.

În altă parte, citind tabloul bălelor care bântue fără-nimea și mijlocele nimerite pentru a se putea feri sau

vindeca de ele: vedem, parcă, pe colegul, regenerând carnea poporului de la țară, sermana carne scrunțuită de scrofală și alte boale infecțioase și mistuită de alcool. Il vedeam desinfectând singele, ventilând plămânii și întărind mușchii. Atunci el îmi părea mare, superior titraților care și înșiră titlurile în șiruri chilometrice sub iscălitura de pe cărțile didactice. El devenea pentru mine misionarul, apostolul unei noue vieți a poporului nostru, viață care nu poate să începă de cât numai prin dascăl și cu deosebire prin dascălul de la țară.

Și când închipuirea mea își sfârșise de tors firul, îmi dădun sama, că nu în clas este ce este, colegul, ci acolo în mijlocul sătenilor: luminându-i, povățuindu-i și făcându-i, în acelaș timp să petrecă într-un mod atât de plăcut și folositor ceasurile, pe care șiretul de dascăl le-a smuncit de la crâșmar.

Ce bine și-a înțeles Dl. Trofin rolul! și cât de mult îl cinstește și-l ridică acesta!!

E drept, că în acest județ, de un timp încoace, s'a pornit o mare și energetică mișcare printre învățători, în scop de a îmbunătăți și moralisa poporul de la țară prin școlări și alte petreceri făcute la școală. Trebuie să recunoștem — și acesta e o datorie, un omagiu de recunoștință — că sufletul și inima acestei mișcări a fost și este neadormitul apostol al chestiunii poporului, Dl. Gh. Nicolau, fostul nostru coleg și actualul Revisor școlar. De la D-sa pornesc indemnul și încurajarea, D-sa este izvorul, care alimentează toate inimile doritoare de îmbunătățire și progres. Oure celor ce-l înțeleg, îl ascultă și-l urmărește!

Limitarea activității dascălului între cei patru pereți ai școlii a făcut școala șterpă, nerodnică și i-a înjosit prestigiul, făcându-i de multe ori chiar dușmani. Dascălul a fost prea mult timp, pentru a mai putea fi și pe viitor, un simplu funcționar, el este un apostol și acest apostolat, de neșagăduit, e mult, foarte mult mai greu la țară de cât la oraș.

D-l Trofin a înțeles și a înțeles poate mai bine de

cât mulți dintre cei mai distinși titrați, autori de cărți didactice — sfîntirea și greutatea misiunii dascalului do-
vadă e impulsul de a scrie cartea de față

Deprinderea de a se aduna la școlă, Dumineca și serbătorile, spre a asculta fie cele citite, fie cele spuse de învățator, se va răspîndi din ce în ce în poporul de la țară, dacă se va susține cu încordare măsurile ce s'aū luat de mulți dintre inimoșiī noștri colegi, conduși și povățuiți de neobositul D-l Nicolaū. Un lucru însă: dascalul nu e fântānā nesecatā de cunoșcinți și nu pōte și nici nu e dispus totdeauna ca să improviseze cāte-ceva, fie el personal, fie pregătind pe copii. Pe de alta parte, cărți anume pentru acest scop nu sunt, afarā de puține povești, legende și poezii populare. Cu ce va mai întreține pe țaranī, ca să nu-i scāpām la crāșmā?

Iată o chestiune, pe care D-l Trofin a rezolvit-o, în cea ce-l privește, scriind cartea acēsta, pe cāt de necesarā, pe atāt și de folositoare. Dacă D-sa ar găsi mulți colegi, care să-i urmeze exemplul, chestiunea s'ar simplifica cu totul.

Iată pentru ce lucrarea D-lui Trofin trebuie salutatā cu dragoste și bunā voință de toți acei care urmăresc acelaș scop ca și D-sa

Fie, ca felul cum acēstā carte va fi primitā de cei cu dragoste pentru cultura poporului, să rēsplātească munca și sacrificiile autorului, cāruiia nu-mi rēmāne de cāt să i die: Înainte! cu spor și energie; iar adevērata rēsplată să n'o cauți în lauda saū încurajarea altora, ci în satisfacerea conșcinței tale de dascāl, care te devotezi datoriei și educațiunii poporului român.

Zulnia C. Isărescu
nāscutā Belcik

Textul de pregătire al lecțiilor

Motto: Lecțiile nepregătite și necumpețite nu dau nici un rod.

Șt. C. Mihailescu

Vineri, 29 Noembrie. 1901

În Școala mixtă din Comuna Plesesci, jud. Suceava

9—9 $\frac{1}{2}$

Diviziă I. Copiere: urs-urs; roța-roți.

» III. Scriu pe caetul oficial compunerea «Aerul atmosferic.

» II.

G r a m a t i c a

VERBUL

I. 1). Ascultarea lecției precedente. Repetirea partilor de cuvint învățate.

2). Adă vom învăța despre o altă parte de cuvint care se numește Verb. Se scrie titlul acesta pe tabelă.

II. 1). Se scriu exemplele din gramatică, pe tabelă: Școlarii învață carte. Și eu înveț carte. Plugarul ară pământul. El sapă, plivește, udă și îngrijesce de plantele sale. Numai leneșul stă și nu face nimic.

2). Se cetesce fie-care exemplu, de elevi, îndrumându-i să observe ca cuvintele: *învață, înveț, ară, sapă, sãmănă, plivesce, udă, îngrijesce, stă, face*, arata ce fac ființele sau lucrurile. Verbele se subliniază.

III. *Vorbele, care arată ce fac ființele sau lucrurile, se numesc verbe.*

Repetarea regulii.

IV. Exemple de la elevi și apoi din carte.
Pe acasă vor lucra ex. 37.

9¹¹/₂ - -10

Dir. II. Scriu pe lesaur, exercițiul 33.

« III. Găsesc cuvinte de aceeași familie cu : țara,
pescar, locuitor, milă, ghêță, ochiu, mörte.

« I.

S c r i s - C e t i t

LADĂ — LADI (D)

I. 1). Se cetesce lecția precedentă, «urs-urși»; «rö-tă-roți».

2) Ați vom învăța a mai scrie într'un fel, sunetul Z.

II. 1) Intuițiune asupra ladei.

2). Se formulează propoziția «In ladi punem haine», care se desparte in vorbe, deosebindu-se sunetele din cuvintul «ladi».

Se rostesc, individual și in cor, sunetul «Z».

3) Se arată, pe tabelă, litera, «d» de mână, explicându-se puterea cedilei.

Se copiază de școlari.

4). Se scrie de învățator, cuvintul «lada», apoi «ladi» dictându-se de școlari, sunetele componente.

5). Se mai scriu cuvintele : *cadă, cădi, răd, rădi*, făcend pe elevi, sa observe că sunetul z se scrie cu d, unde vine din d.

III. Se arată in carte, cele 2 caractere: de mană și de tipar.

Se cetesce întreaga lecție, de model și apoi de elevi

Pe acasă vor scrie fața de la d

10—10¹/₂

- Div. I. Copiează lecția dată,
 « II. Exercițiul gramatical 36, pe placți.
 « III.

G r a m a t i c a

APOSTROFUL.

- I). Se ascultă lecția și tema dată acasă.
 II) Se scriu la tabelă, exemplele :
M'ăș duce	=	Meăș duce
V'ăți supune	=	Vēăți supune
Dă-te 'ncolo!	=	Da-te încolo!
Lunea 'ntregă spune	=	Lunea întregă spune
Nu rămâne 'ndoială	=	Nu rămâne îndoială
S'aude un sgomot	=	Se aude un sgomot
El te 'ndemână	=	El te îndemână

Se conduc școlarii să observe că exemplele de mai sus au echivalentele din dreapta, pe care-intru cât e posibil le află elevii siguri, iar învelatorul numai înregistră, rând pe rând, răspunsurile.

Facându-i atenți asupra obiectului regulii, se induce

III. *Apostroful arată locul de unde s'a scos o vocală care nu putea ședea alături cu altă vocală*

Înlăturarea unei vocale se numește elisiune, Fenestra elsiune, urechea hotărâșce.

IV. 1). Se repetă regula, de elevi Se cer exemple noi

2). Se cetesce textul cărții.

3) Să se aducă lucrat de acasă, exercițiul 26.

10¹/₂—11

Trustrele divisiile

Cântul IN ORAȘUL VITILEEM (Cântec de stea)

I. 1). Se improspetează explicația textului, făcută în ședința precedentă.

2). Vom învăța a cânta această poezie.

II. 1). Se cântă de învățător, întreaga poezie.

2). Idem numai întâia frază musicală.

3). Se execută prima frază, de către elevi, individual, de către cei mai buni cântăreți, pe urmă colectiv, de către aceiași, și simultan de către toți elevii.

4). Se cântă restul poeziei, observându-se același mers.

5). Se repetă întregul cântec, de pe cante, unde îl au scris din lecția precedentă.

III). Se va deprinde melodia, până la dexteritate, atât în ședințe de cânt, cât și printre orele celorlalte lectii.

11—11¹/₂

Dir. I. Liberă

« III. Desen geografic «România împărțită în cele 4 regiuni naturale».

« II.

G e o g r a f i a NOȚIUNEA DE JUDEȚ

I. 1). Ce se numește familie ? Sat ? Comuna ? Plasă ?

2). Vom învăța despre întinderea de pământ mai mare de cât plasa. Se scrie pe tabelă și se cetesce de un școlar.

II. Cu ce alți învățați voi că se marginesc plasa noastră la răsărit ? Dar la apus ?

Aflați că plasa noastră, numită Moldova-Șomuz, dinpreună cu plasa Siret și plasa Muntele formeză un județ.

Pe județul nostru îl cheamă *Suceava*, după numele cetății *Suceava*, vechea capitală a Moldovei, ce se află astăzi, în Bucovina.

Se arată harta județului, spre a-și face școlarii, ideie generală, despre județul în care trăesc.

III. Ce se numesc județ ? Cum se numesc județul nostru ? De unde și-a luat numele ?

114—12

Div. I. Liberă

« II Vor răspunde înscris, la întrebările de mai sus.

« III

G e o g r a f i a

România dintre Milcov și Prut

I. 1). Ascultarea lecției precedente: Muntenia

2). Adă vom începe a înveța despre România dintre Milcov și Prut, numită înainte Moldova. Se scrie titlul, pe tabelă.

II. 1. a). Studiu de observațiune la harta de pe părete, asupra materiei indicată cu cifra 1.

b). Schițarea din memorie a celor dobândite prin observațiunea precedentă: de învețator pe tabelă, de școlari pe plăci.

Se desemneză confiniile întregii țări, ducându-se cursul Siretului, al Putnei cu Milcovul.

Se indică limitele : Milcov, Siret, Dumare, Prut, Bucovina și Munții Carpați.

Despre ce am vorbit până'acum ? Se scrie pe tabelă: Situațiunea și limitele.

2. a). Examen intuitiv la harta murală, asupra materiei de sub cifra 2.

b). Schițarea din memorie a zonei munților și dealurilor, trăgându-se limita aproximativă dintre aceste două zone.

Se vor specifica: Munții Vrancei cu vârful Giurgea, Oituzului cu Șandorul Mare, Tarcăului cu Tarcău, Ciablăului cu Ciablău, Dornei și ai Bistriței cu Rarăul.

Se vor însemna trecătorile: Oituz, Ghimes, Cornulucei Burdujeni.

Se vor menționa sesurile Siretului, Bârladului și Prutului.

Se scote punctul al 2-lea: *Relieful și trecătorile.*

c). Se resumă, după harta, întreaga lecție, cetindu-se — dacă timpul permite — și textul respectiv din carte.

III. Se dă elevilor, ca temă de lucru acasă, să facă harta țării, deosebind România dintre Milcov și Prut, care se cuprindă elementele lecției noi.

Se îndemna să o cetască din carte, uitându-se la harta din manual.

În ședința de citire: O vânătoare de urși în Munții Moldovoi.

1—1½

Divisia I. Copiere: ladă-ladă.

II. Caligrafie: Ai carte, ai parte.

III.

Exerciții de Memorie

PE MARE

I). Se ascultă poesia dată pentru acea lecție. Conversație asupra fondului poeziei: Pe mare.

II. 1. Se cetesce poesia, în întregime, de învățator, spre a servi de model, elevilor

2). Se cetește tot întregă, de câți-va școlari buni

3). Se cetește strofă cu strofă, de elevi, făcându-se analiza logică, pentru care se explică: vântul urlă printre stânci: prăpăstii: sună jălnicile-i șoapte; ciuhurez: stoli de paseri; a furtună șuerând: Iespezile sure; tainuți; granit: catargul: luntrea (se arată gravura acestor două din urmă).

Se scöte, din fie-care strofă, ideia principală: 1 Vântul urlă, respândind jale. 2—3. Ploia cade cu putere pe cararea codrului și pe frunzele de brad. 4. Paserile vestesc furtuna. 5. Fiarele urlă îngrozite, iar unda mării se lovesce de maluri 6. Luntrea trecere mare, în stirea lui Dumnezeu.

4). Se reproduce poesia, de către școlari, cu vorbele lor proprii, servindu-le de îndrumare, punctele de pe tabelă.

5). Se scöte ideia fundamentală. În timpul furtunii, e primejdios și îngrozitor a călători pe mare.

Biografia autorului, pe scurt.

III. 1. Invățarea pe de rost a poesiei, atrăgându-le atenție, s'o recite după semnele de punctuație. 2) Copiindu-se ideile principale de pe tabelă, ele vor servi lecției de compuneră, ce va avea de subiect, transformarea acestei poesii în prosă.

1⁴/₂—2

Divisia II. Lectură «Fuga în Egipt».

« III. Copiere «Pe mare».

I.

R e l i g i a

Rugăciunea la eșirea din școală, dimineața

I. 1). Se repetă rugăciunea precedentă, la intrarea în școală.

2). Astă-dî, vom înveța rugăciunea la eșirea din școală, dimineața.

II. 1). Se spune de către învețător, întregul cuprîns al rugăciunii.

2). Se recită, frasă cu frasă, explicându-se : cu mîna curată, ȳmeni buni, și făcendu-i se observe că, prin aceșta rugăciune, mulțămim lui Dumnezeu, pentru ca ne ajută să fim ȳmeni buni, se ne ferim de greșeli, să ne iubim țara.

3). Se memorisez  de elevi, rugăciunea, pronunț nd-o rar, respicat, exact, cu intonare evlavioș , expresiv și intro poziție modestă și recul s .

III S  se deprindă a recita rugăciunea, atr g ndu-le atenție, asupra dicțiunii, tonului și timbrului.

2—2½

Dic. I. Copiez  propozițiunii din abecedar

« III. Caligrafie «Cine se laudă pe sine se oc reșee»

« II.

R e l i g i a

ISUS IN TEMPLU

I. 1). Se repetă, o singură dată, lecția precedentă «Fuga in Egipt».

2). Ađi, vom înveța despre Isus in templu (biserica)» Se serie titlul pe tabelă și se provoc  un școlar a-l cefi

II. 1). Se nar z , in întregime, subiectul lecției, de c tra invețator, expunendu-se obiceiul pe care-l aveau părinții lui Isus de a serba pascele la Erusalim, insistența pruncului de a fi luat și el, r m nerea lui in templu și uimirea invețatorilor, aflarea lui Isus și respunsul ce a dat el părinților, int rcerea in Nazaret și crescerea ințelepciunii lui Isus.

2). Se reproduce piesa, de către elevi, ajutați la necesitate prin întrebări acomodate.

3). Se cetesce textul cărții, întâi de către învățator, apoi de elevi

4). Se face analiza logică, explicându-se: au implinit toate, după legea Domnului; se întăria cu Duhul; rude între cele ce sunt ale tatălui meu; umiți.

III. Li se dă grijă școlarilor, să cetescă lecția, acasă, spre a o povesti curent, fără a se ține însă de litera cărții.

2^a—3

Dir. I. Scriu propozițiunii din gând.

« II. Resumă, în scris, lecția dată la Religie «Isus în templu».

« III.

R e l i g i a

DATORIILE OMULUI CĂTRĂ SINE

I. 1). Se repetă lecția precedentă «Datorii către aproapele.»

2). Se anunță subiectul noiei lecțiuni.

II. 1). Se conversează cu școlarii asupra părților care formeză ființa omului; ce se întâmplă când corpul este obosit ori imbuibat; ce se întâmplă când sufletul este obosit mereu; se atrage atenție asupra vechei maxime, o minte sănătoasă nu este de cât într'un corp sănătos; ce trebuie să facem pentru corp și suflet, ca să ne putem îndeplini datoriile.

2). Se spune lecțiunea, în câte-va propozițiuni sumare

III. Să cetesce textul cărții, de către elevi, explicându se: imbuibăm, desfrăul

Li se recomandă a ceti lecția de mai multe ori.

Vor răspunde, în scris, întrebărilor aflătoare în carte, la urma acestei lecțiuni

V. Costăchescu

Dirigintele școlii miciște din can. Pleșești, Jud. Suceava

Educaţiunea personală ¹⁾

(Traducere)

*Conferință ținută în seara de 8 Mart 1902 la
cercul conferențiar «B»*

Educaţiunea are de scop dezvoltarea armonică a tuturor facultăţilor omului. Ea începe din copilărie și se continuă în școală, însă nu se sfârșește acolo, ci cu sau fără voința individului, își urmărește cursul în tot timpul vieții noastre.

Nasce acum întrebarea: dacă aceea ce se învață sau se deprinde mai târziu e ceva solid sau cu totul în-
timplător ?

Orice om, dice Gibbon, primește două educații: a-
cea ce i se dă și cea ce-și face singur. Aceasta din urmă
e cea mai de seamă; căci cea ce învățăm prin noi înșine
trebuie cu drept cuvânt să ne folosească mai mult de cât
cele învățate de la alții. Locke dice: nu e om care să fi
ajuns un adevărat savant sau să fi câștigat o superiori-
tate reală în vre-o știință oare care, numai prin supune-
rea la disciplina sau direcțiunea unui profesor.

Acei cari nu s'au putut distinge în școală, nu trebuie
să se descurajeze, căci spiritele mari nu se coc totdeauna
cele diptăii. Negreșit că nu e spre lauda noastră că nu
ne-am dat de loc ostenețā, pentru a ne distinge, dar ia-
răși acesta nu trebuie să ne descurajeze în cea ce prive-

1). Din «Intrebuințarea vieții» (L'emploi de la vie) de Sir Sohn Labbok

sce silința 'n viitor; căci prin silință stăruitoare poți ajunge totdeauna la scop. Sunt mulți oameni, cari în școlă n'au strălucit, însă au dobândit în urmă cele mai mari succese.

Se dice că nici Wellington¹⁾ și nici Napoleon nu dădeau mari speranțe în timpul copilăriei lor, același lucru se zice de Newton, Swift²⁾, Sir Varter Scott³⁾, Sheridan⁴⁾ și mulți alți oameni iluștri.

De aici reiesă lămurit că elevii cei mai puțin distinși nu sunt totdeauna acei cari n'au folosit din studiile făcute în școlă.

S'a spus că geniul este «facultatea nesfârșită de a lucra» și această reflexiune conține o mare parte de adevăr; căci după cum susține Lily: «ori ce silință e zădărnică dacă natura n'o ajută; dar și natura nu poate face nimic fără știință.» Pe de altă parte s'au vedut mulți tineri distinși și streluciți cari n'au ajuns nimic fie din lipsă de sănătate, de silință sau de caracter, și pentru a întrebuița comparația lui Goethe «samănă cu acele plante cari au flori bătute dar nu fac fructe». Asemenea oameni sfârșesc câte odată în miserie, în timp ce alții mai puțin talentați dar silitori și cu un caracter stărui-tor înainteză necontenit și ajung de ocupă locuri importante pentru cinstea lor și a țării.

Nedumeririle asupra valorii instrucțiunii se datoresc, după Doctorul Arnold: acelei stranie confuziunii ce fac uniți între ignoranța și inocența, în adevăr dacă despoți pe un om de cunoștințele sale nu rămâne un simplu copil ci una din cele mai rele și mai stricătoare bestii din câte a lasat D-zeu pe pământ: căci, după cum adaugă același autor: «oamenii nesocotind călăuza cea mai sigură a vieții, ajung sclavii pasiunilor și cad în greșalele

1). General englez, care împreună cu Blucher câștigă lupta de la Waterloo. (1770—1825)

2). Scriitor irlandez, autorul «Vojajului lui Gulliver» (1667—1745).

3). Celebru romancier scoțian (1771—1832)

4). Orator politic și scriitor irlandez (1745—1816).

ambelor vrăste, de ore ce pe lângă ignoranța copilului se adaug viciile omului »

Acei cari au avut o educație solidă, cu bun început, în școală nu se vor mărgini mai pe urmă numai la ea. Ținta unei educații luminate este—pentru a cita cuvintele lui Solomon—de a face cunoscute înțelepciunea și știința, a asculta sfaturile inteligente, a primi instrucțiuni de bun simț, justiție, judecată și egalitate; a da, cu alte cuvinte, pricepere celor simpli cunoscința și știința tinerilor.

Un om. dice Thoriau, se va abate din drum ca să ridice un dolar de argint, însă nu va asculta cuvintele de aur ale înțelepților antichității cuvinte recnoscute și aprobate ca drepte de învățații tuturor timpurilor. Un melancolic proverb francez spune: «Si Jeunesse sa vaît, și vieillesse pouvent» (dacă tinereța ar scîi, dacă bătrâneța ar putea!) O bună educație ne dă cunoscinți la tinerețe și putere la bătrânețe. «Experiența, zice Franklin, este o școală ce e drept costisitoare, însă proștii nu pot învăța de cât numai acolo.»

Nimic nu e mai de folos în viață ca un bun început. Un bun început face ca progresul să se realizeze din ce în ce mai repede. Dacă însă, din potrivă, se începe rău, cu greu mai putem reveni pe urmă. E foarte greu a învăța, dar e mult mai greu a te desveța. Să ne silim a cuprinde tot ce e bun în cărți, la oameni, idei, instituțiuni etc. Nu trebuie să roșim că scim mai puțin de cât cutare sau cutare din prietenii noștri; să roșim însă că n'am învățat tot ceea ce puteam învăța în viață.

Educația nu constă numai în studiul limbilor și adunarea unei sume de fapte. Ea este ceva mai înalt de cât instrucțiunea și cu totul diferită de ea. Instrucțiunea adună o comoră pentru viitor; educațiunea însă aruncă sămânța care în acel viitor va rodi insutit. Știința, totă lumea o recunoște. este prea puțin lucru față de înțelepciune, a cărei bine faceri nu tot-deauna se înțeleg: ast-

fel se dice—spre pilda—că știința se mândrește de ceea ce știe: iar înțelepciunea se umilește că nu știe mai mult. Acesta nu totdeauna e adevărat, căci de ordină tocmai acei cari au învățat mai mult își dau samă de cât de puțin știu.

«Adevăratul mijloc de a ne instrui noi insine, dice John Stuart Mill, este de a examina totul cu bagare de samă, de a nu da îndărel înainte gresităților și a nu primi nici o doctrină—fie ea ori cât de autoritară—fără examinare și critică negativă: ast-fe' că nici o sofismă confusă sau incoherentă să nu treacă nesimțită. Să ținem, mai cu samă, ca înțelesul fie carui cuvint a fie cărei propozițiuni să fie lămurit înainte de a-le admite. Iată lecțiunile fundamentale ce trebuiesc învățate și acesta o pot face ori cine.»

Cele întâi elemente ale educațiunii sunt accesibile ori cui. Rangul și averea nu ne sunt de nici un folos în această privință. Sir W. Jones spunea că cu averea unui țaran reușise a-și face o educație de prinț. Un proverb vechiu spune că nu este un drum regal care să ducă la știință. S'ar putea adăi dice ca toate drumurile ce duc la știință sunt drumuri regale. Și ce răsplată ne așteaptă urmându-le!!

Educațiunea ne luminează istoria trecutului arătându-ne cum totul merge spre lumină și progres. Ea ne ajută a ne bucura de literatura universală; pretutindeni și în ori ce loc ne pune la îndemână izvoare noue. Și dacă nu putem nădăjdui să se dică despre noi «era un om cum nu se mai găsește altul¹⁾» putem însă ajunge la continuitatea frumuseții în viața-ne,

Dacă educațiunea nu reușește câte odată, nu e vina ei, ci a spiritului cu care are de a face: căci «omenii—dice Bacon—s'au deprins a dori știința, au câștigat—câte odată numai prin curiozitatea naturală—dorința descoperirilor, câte odată numai spre a-și distra, spiritul prin

1) Sakespeare

o delicioasă varietate, iar alte dați ca să se împodobescă și să se măndrască cu conștințele lor; și numai foarte rare ori cu scop de a utiliza, de a pune în serviciul și pentru folosul umanității cunoștințele câștigate. Știința se ia, de anii, ca un culcuș pentru odihna spiritului oșos de cercetări, o terasă, pe care spiritul vagabond și nestatornic și se primble distrându-se de varietatea peisajelor ce are înaintea un fel de turn mare, în care sufletul măndru să se stabilizească, o forțarță pentru luptă și sfedă, ori un magazin în care marfa să se vinda cu profit; iar nu un deposit prețios, câștigat și stabilit pentru ușurința omeniții și gloria Creatorului.

Zuluia C. Isăcescu
Președintă Cercului conferențiar «B»

AMINTIRI

Nu mai știu minte câți ani aveam și nici câți vor fi fiind de atunci, atăta știu că mama neconținut îmi dicea: «Las, că te-oii da eii la școlă, măi hoțule, și s'a încheia el calea 'n codru!» și bieteie măte se lingeau pe bot de bucurie, că scapă de mine, parcă înțelegeau vorbele mamei. Și dör nu le făceam măi nimic: ia le înhamam câte odată la o săniuță și tōtă ziua le mănăm prin casă. Une ori le măi scapam în pod cu sanie cu tot, să fi audii atunci hodorogitură și miorlăitură ce măi era, de credeai că podu'i plin de tele.

Intr'o di de sărbătore, mama nu era acasă, iar tata era dus la biserică, că dragalița era cāntare, la strana cea mare. Eu rămăsesem gospodar acasă și m'am apucat de treba: am topit rășina și am pus-o în nișce coji de nucii, în care apoi am vārit labele mățelor, dāndu-le

incalțate gata. Când mergeau, măte, prin casă tropăiau ca muscalii. Din când în când se opriau, scuturau câte o labă, parcă-și scuturau colbul de pe botine; iar eu făceam haz și mă mândream de isprava ce făcusem.

Când a venit mama acasă și a dat de posna ce înghebasem, a luat melestul și, de bucurie, a început a mă desmierda cu el de-mi pârșeau spatele. Alergam prin casă ca prâsnelul, dar încotro mă 'ntorceam tot melestul întâlneam, până ce cu vai nevoie scăpai pe ușă și tunde-o băe'e la Bunica, că acolo era scaparea mea ori de câte ori făceam câte una măi deochetă acasă. Ș'apoi când mă duceam la Bunica, prindeam rădăcina, că de, nu se prea 'ndura mama să-i strice halărul și să mă ieie iute înapoi acasă.

Stând la Bunica, mi-am găsit doi prietini: Toder Munteanu și băetul lui Duran țiganul, ș'apoi las pe noi nebunii și jocuri ca acele! uitasem mâșile mamei. Duran avea o căruța, cu care ne trageam totă ziua, făcând cu rândul când pe calul, când pe căruțașul, când pe boerul. Mie, imi dăduse dracul un clopoțel și totă sara, până la culcare, o uram pe Bunica; eu însă nu voiam să dau clopoțelul celor alți ci nu măi eu îl bălălăiam de credeau că'i la sf. Vasile. Munteanu se uni cu țiganu să mi-l iete cu de-asila, eu însă nu mă dădeam odată cu capul; atunci ei s'au unit și mi-au tras un trântaiu de-mi țâuiau urechile și fiind că tot nu mă astinperam ci mă răcăduiam la ei, unde m'au pocnit cu clopoțelul în frunte, lângă sprincena stângă, de-mi amintesc și adî când mi se 'ntâmplă câte odată de mă uit în vre-o oglindă. Am venit acasă cu obrazul plin de sânge, parcă eram un cucușel claponit când îi tai creșta. Biata Bunica nu măi sciea ce să-mi puie ca să-mi o-prască sângele. M'a spalat cu apă de cărbuni stânși, mi-a pus petecă arsă, pâne cu rachiou și m'a legat bine; apoi luându-me de mână m'a dus acasă la mama. Se săturase, saraca Bunică, de dragostea și bucuria nepotului.

Mama când m'a vedut, a început a mă dojeni: «Te-a săturat dracu de joc? Dacă nu ți-au rupt gâtul Dōmne mare bine mai era! «Eu, cam rușinat sufeream și nu diceam nici măre, că acum numai aveam unde s'o croesc. o 'mpliniser; și la Bunica. Cât a ținut durerea și rana la sprincenă a ținut și cumințenia mea, pe urmă iar a început a mă furnica prin tălpi și am șters-o la prietenii mei. In una din zile, facend pe căruțașul, la căruța lui Duran, imi veni în minte că căruțașului îi trebuie biciu ca să măte calul și fiind că n'aveam de unde să găsească, am început a-mi croi căneșa și mi-am făcut un biciu lung de credea că ți a surugiului lui vodă. Mama, când mi-a vedut căneșa în așa hal s'a încrucit și a început a mă măsura în lung și 'n lat, nimerind tot pe la spărtura căneșii, de mi-a trecut pofta de biciu și de căruță.

Se apropia tōmna și cu ea venea și vremea mea de școlă. In satul nostru aveam școlă. Invetător era D. Hoge, bun prieten cu tata. El venea des pe la noi și de câte ori il vedeam mi se pareă că vine și școlă după el. Mă luase reu frica mă temeam că nu voi putea înveța, că nu mi-or da pace băeții, că m'or smomi la nebunii și vorbele mamei imi tot sunau la urechi: că am să fiu gasda bătailor. Nu-ı vorbă bătaile le gustasem eu cu vârf și 'ndesat acasă; dar de, nu sciam gustul celor de la școlă și asta me punea pe gânduri mai cu samă când vedeam pe Dl profesor intrând pe porțiță.

In sfârșit mă dadu la școlă. D-l mă duse în clas și me puse în banca I. Inima mi se strânsese cât o alună. Cam cu sfielă imi arunc ochii împrejur să ved dacă canose vre un băet, pace, nici unul. Mă mai uit odată și numai ce zăresc pe Vasile a lui Gr. Eșanu, megieșul nostru. Bucuria mea nu era prōstă.

Da tu aici ești, mă Vasile? il întreb eu, ia vină bre cole lângă mine. Atunci numai ce aud pe Domnul că-mi

dice: «Nu vorbi că nu e voe. După aceea începe să mă întrebe de pe acasă, Eu, de colo, îi răspund: d'apoi D-lă nu știi, dor vii pe la noi.

După vr'o trei zile Domnul imi da o carte și începe să-mi arate cu degetul și să-mi însire pe rând o multime de cărlabături, începând cu *a* și sfârșind cu *y*. După ce-mi spuse el ce-mi spuse mă dădu pe mâna unui monitor, care în fie care zi tot mi-a tocat capul până ce le-am învățat pe toate pe derost. Dar în cât timp credeți? de cu toamna și până la creciun și încă și atunci nu le puteam dice de cât pe rând; iar de mă lua pe sărite mășiam ca un pește. Am învățat, făcusem un an și atâta spor cât să pot scri bine buchile. Acuma puteam silabisi și fudul de știința mea diceam tare, mai cu samă când era tata ori mama de față; be, a, ba; be, a, ba: *bate* be, a, ba: te, e te: bate; be, a bă: te, u, tu, bătu și tot așa înainte.

La școala ne învățau monitorii, caei Domnul nu sta cu noi ei mai mult la Piatra; dar și când venia câte o dată, vai de pielea noastră! ne frigea nu alt ceva.

Făcusem acum cunoștință cu Costică a Radului, V. a Popoi și Ghița a lui C. a Popoi, aveam dragă Domne prieteni. Costică și Vasile erau în clasa II, dar asta nu strica de fel la tovarășia noastră. În toamna viitoare m'a pălit o scârba mare: Costică și cu Vasile s'au dus la Piatra. Eu trecusem acuma în clasa II, sciam mai mult de cât ba-ba ba-te bă-tu. Domnul nostru, ne lasă și în locul lui veni parintele Costache, preutul nostru. De la știința sa tot ne-am mai ales câte cu ceva și nici nu ne batea așa de rău, asta mă mai mângăia de pierderea tovarășilor.

În vacanța cea mare, venind Costică de la târg, începu să-mi povestescă câte și mai câte minunății și cum școala de acolo n'are de-a face cu a noastră. Încep a bate capul latei și ce fac, ce dreg îl înduplec să mă deie la școala la târg. Acum scaparam de nerabdare să

vie tîmna să mă fac și eu tîrgoveț și așteptînd îmi treceam vremea rupîndu-mi cămeșa prin vișini, cireși, aluni și smeuiriș. Resuna pădurea de chiotele noastre și când ne apropiam de stîna parcă dădea lupul la oi.

În sfîrșit veni și tîmna ceia. Mama me gătesce cu ce aveam mai bun și mai curățel, iar la plecat își inghite lacrimile ca să nu-mi deie nas. Eu îi sărut mîna, me cam scarpin în cap, dar dorul de tîrg me învioșază și o plec cu tata la Piatră, care nu era de cît la câți va kilometri departe de satul nostru. Ajunși la tîrg am rămas cu gura cascătă și cu ochii holbați. Mi se părea ca nu-1 pe lume lucru mai minunat ca tîrgul Pietrii. Portul ômenilor, mersul lor, tôte mă minunau. Când mergeam pe ulița mă lua frică: mi se păreau așa de mulți ômeni și trăsuri pe drum că mă tot feream să nu mă calce, alte dați dădeam să fug înapoi dar tata nu mă slăbia de mîna. Când vedeam un jidan, mi se 'ncreția pielea pe mine. Me temeam de ei ca de dracu: căci mi se spusese că amăgesc pe copii, îi prind și apoi îiucid și le iea sîngele ca să-l pue în pască.

În sfîrșit ajungem la școlă. M'am priceput îndată că școlă e în casa ceia, vedînd o mulțime de băeți cari furnicău în tôte părțile. Îmi ridic ochii în sus și buche-rind literile una câte una citesc: «Școlă No. 2 de băeți din Precista». Intrăm în clasă și ved pe catedră un popă cu o barba cît un măturoiu. Tata dă buna ziua și sărută mîna popii, apoi me împinge de cefă și pe mine să sărut mîna. Me apropii și fac și eu ca tata trîgînd cu cînda ochiului la băeții din bancă, să ved cu ce ochi se uită ei la mine.

—Ei dascăle, ai adus băetul la școlă?

—Da părinte, dise tata.

—Bine, dascăle, bine. Măi băete, ia iscalesce colo pe tabelă. Eu încep: de-ă, dă: se-că-ă, scă; le-e, le; se-cu-u, scu

—Dascăle lîone, scii că băetul D-tale nu pôte scrie de loc?

—Me rog, Părinte, primesce-l, că a înveța el tot anul, că dör altă trebă n'are.

—Da, me rog, altă familie nu-i poți da? ce tot Dascălescu, Ionescu, Ghiorghiu etc?

—Apoi de. Părinte, buniculu meu i-a dis Șopârleanu că el a venit de colo de peste munăi în timpul unei resmerite.

—Iacă așa, dascăle, acuma mai vine de-acasă. Ș'a-poi familia asta e mai rară. Și cu familia asta am ramas până în diua de adi.

Ast-fel am ramas bun înscris.

După mine vine și Ghita a lui C. a popei cu bunicu-seu și câr-mâr il înscrie și pe el tot în clasa II. Acuma eram 2 prieteni în clasa acosta, iar pe părintele am aflat îndată că-l chema Părintele Pucei și ca iscălesce N. Ionescu.

Și unde ne-am pus noi pe trebă: ierna pe ghêță la Bistrița, cât era ghêță, și pe urma la Borzoghean cu mingea, cu bataea jidanilor: vara prin copaci și pe garduri, de se duceau sumanele, opincele și ițarii brustur de pe noi. Când inopta veneam acasa se ne apucăm de carte și de mult citit adormeam căduți de osteneță.

Va urma

Vasile Delaguravăii.

Apercepția și Atenția

Ca urmare la cele scrise relativ la apercepție, vom completa acest studiu, arătând rolul important ce joacă atențiunea în susținerea ideilor ce trebuie apercepute, și

vom dice dar, că: atențiunea susține ideile ce vin a fi aperateute, contra întunecărei ce le amenință.—De aici se vede că, atenția este un factor principal în produce-re a aperaturei.

În primele timpuri a dezvoltării omenești, nu pote fi vorba de atenție în înțelesul strict al cuvântului. Dacă se admite și pentru timpurile acelea o atenție, acesta nu pote fi de cât o atenție sensuală, ear nu o atenție la care se conlucrede ideile aperateute.

Acastă atenție primitiva o au copiii mici, cari nu se impresionază la observarea lucrurilor, de cât prin impresiunile ce ating sensurile lor.

Adevărata atenție rezultă din ideile aperateute, care vin întru întimpinarea ideilor noue, spre a le primi și introduce în conștiință, pentru a le asocia cu ele.

Pentru ca asocierea să se facă între ideile vechi și cele noue, trebuie să fie 0re care asămănare, sau o apropiere între ele; căci în casul când nu ar fi nimica comun între ele, ideile nouă află pe cele vechi indiferente, nu se unesc cu ele, se perd, fără a se stabili în asocia-ția lor. De aici putem înțelege, de ce când citim o carte, sau ascultăm o propunere, lipsindune cunoștințele preliminare, nu suntem cu atenție la ceia ce citim, sau audim; căci ceia ce ne este de tot necunoscut, ne face indiferenți; ear ceia ce ne este, în parte cunoscut, ne atrage atențiunea.

Din aceste se vede că: voind a face cunoscut ceva elevilor, deșteptăm ideile vechi; spre a le pregăti pentru întimpinarea ideeii nouă, ce voim s'o introducem în conștiința lor.

Acestea formeza cercetarea cunoștinților vechi și semnalarea ideeii noue. Atențiunea cea mai încordată se arată la specialiști; așa, un botanic intuind o plantă, observă la ea mai multe lucruri de cât un profan.

Atențiunea mai pote fi încordată și când presintă un interes 0re care, dezvoltând în om voința cea mai reso-

lută de a se ocupa continuu și constant cu obiectul la care se refera atenția. Din această cauză este necesar a desvolta în elev un interes, spre a-i întemeia de o dată cu cultura minții și cultura inimei lui, așa că necunoscutul să apară ca o complectare a cunoscutului.

Atenția trebuie să mai fie concentrată și să nu se estindă la multe lucruri: căci estindându-se la multe lucruri se pierde puterea atenției. De aceea unii oameni când au ceva de ascultat, sau meditat, închid ochii, pentru a nu fi distrași prin vedere.

Contrastul atenției este neatenția.—Neatenția se arată în gradul cel mai mare, când ideile ce constituiesc conștiința noastră, vin și trec fără nici un scop. Din această cauză omul cuprins de ne atenție, nu pricepe nu înțelege și nici chiar nu vede și n'aude nimic, din ceia ce se petrece împrejurul lui.

Ne atenția devenind o deprindere în viața unui om îl împedecă de a înainta în cultură și îl predispune la apucături greșite, făcându-i grea, într'un grad mai mare ori mai mic, înțelegerea cu alți oameni, cari vin în contact cu el.

Din cele arătate se vede că apercepția și atenția au un rol important în educațiune.

C. Par'eni

Educația estetică. Musica.

Pentru complectarea educațiunii unui om, e de nevoj, să se desvolte și sentimentul estetic, adică acel sentiment, ce se produce de câte ori, în excitațiile fenome-

nilor naturii și artei se îndeplinesc condițiile obiective ale frumosului.—Simțul estetic se aplică nu numai la înțelegerea și simțirea frumosului în artă și în fenomenele mari ale naturii: ci chiar în toate manifestările vieții.—Simțul estetic este plăcerea desinteresată, ce o simțim în fața frumosului

Copilul e foarte sensibil pentru frumos; chiar înainte de 3 ani, vedem manifestându-se la el instinctul musical și instinctul fenomenelor vizuale etc. Așa fiind, să avem în vedere cultura acestor dispoziții naturale; și aceasta, din cauza influenței fericirii, ce ele exercită asupra educației morale, când sunt bine conduse.—Trebuie deci, a face loc educației estetice și e de regretat, că popoarele moderne nu-i dau importanța, ce i-o dădeau popoarele vechi.

La Greci, educația morală era înainte de toate, o educație artistică. Ei credeau, că sufletul se înalță la bine prin frumos.—Un Athenian bine crescut, trebuia să știe a cânta.

Themistocle, care nu avea acest talent, se considera că are o educație neglijată. Musica era considerată ca mijlocul cel mai bun, pentru a deprinde pe cetățeni cu ordine și armonie socială.

Ast-ferș'a recunoscut de pe timpul vechi, că viața atât pentru omul matur cât și pentru copil, nu trebuie considerată ca un lanț fatal de cîsurile de muncă, fără posesia plăcere.

Dacă avem în vedere utilitatea: apoi nu e util sentimentul frumosului?. Se înțelege prin util numai ce hrănește corpul, numai ce susține viața fizică de adînc pe mîni? Nu e util sentimentul desinteresat, entusiast, de care ne înfiorăm dulce, când simțim frumosul?

Cultura estetică dă posibilitatea celei mai înalte, mai neîndoioase și mai curate fericiri.

Cel mai pesimist dintre cugetătorii moderni, care privea viața în sine ca un reu. Schopenhauer, găsea că singurul mijloc de uitare a suferinței, e plăcerea estetică.

Plăcerile artistice impacă sufletul și-l dispun la studii serioase, necompromițând nici delicatetea sentimentelor nici puterea rațiunii. Spiritile, cele mai științifice, nu rămân nesimțitoare la seducerea artelor.

Copilul, trebuie deprins de mic a respira frumusețile ce-l înconjoară. Și având ochiul deschis pentru aceste frumuseți, va găsi la tot pasul, în natură, mai întâiu de toate, ocaziuni de fericire.

Un apus, un răsărit de soare, marea, munții, riurile, cerul etc. Sunt spectacole veșnic puse sub ochii omului, sunt frumuseți ce nu se pot compara cu nimic din creațiunile artistice ale omului.—Și, totă arta de a trăi și a fi fericit, constă în mare parte; în a ști să vezi și să simți aceste frumuseți.

Majoritatea oamenilor trăesc în fața acestor daruri superbe ale naturii fără a le pricepe și a le gusta.—E un act de umanitate și o datorie de a ridica vălul de pe ochii adormiți ai privitorului inconștient și a-l face să vadă acolo, unde se uită fără să vadă și fără să priceapă ceva.

Numai așa, copilul de la țară, devenit plugar, omul câmpului, se va simți susținut în munca sa grea prin iubirea ce-i s'a inspirat pentru frumusețile naturii.

Fiind imposibil ca copiii școlilor noastre, să trăescă în mijlocul capod'operilor de artă, cel puțin să-i înconjurăm pe cât e cu putință (posibil) de obiecte, cari să nu vătămă gustul estetic.

Mijlocul cel mai elementar, este, ca fie-care profesor să dea atenție înfățișării exterioare estetice a elevilor, să nu tolereze neîngrijirea, necurătenia pe corp, pe îmbrăcăminte, pe cărți, caete etc; să nu permită ca copiii să se obișnuescă a lăsa clasa, la ieșire, cum se întâmplă, de multe ori, în o stare netolerabilă din punct de vedere estetic.—Parcă ar fi la copii un instinct anti-estetic care-i face a găsi tot felul de mijloce, ca să aducă sala de studii într'o stare desgustătoare, presărând-o cu hârtii, ciopind băncile cu bricegul, versând cernelă pe jos și dându-i, în sfârșit, un aspect nesuferit.

Ar trebui să se aplice sistemul pedepsilor, naturale cerând elevilor ca la ieșirea din clasă să dea sala cum au găsit-o la intrare.

Unul dintre mijlocele cele mai bune pentru dezvoltarea sentimentului estetic, e muzica; de ore ce e mai înțeleasă și mai ușor simțită.

Muzica înalță spiritul, dezvoltându-se gustul pentru frumos. Ea devine pentru tinerile ființe un preservativ sigur contra pericolenor altor plăceri, avându-se în vedere a se alege bine cântecile ce se dau copiilor.

Muzica contribuie mult la dezvoltarea plămâilor și mlădie organele vocale. Aceste organe fiind supuse la un exercițiu regulat, e un mijloc sigur a le păzi de numeroase boli la cari pot fi supuse mai ales în vârsta fragedă.

Toți, cari s'au ocupat de școlă, au observat influența fericită pe care o exercită cântul asupra organelor vorbirii, întărind vocea, îndreptând ore cari defecte de pronunțare. Cântul are mare importanță mai ales pentru copiii, a căror părinți din dragostea cea mare pentru ei, dragoste rău înțeleasă, îi lasă să se alinte când vorbesc și rămân cu o pronunțare f. defectoasă.

Acest adevăr va reuși în mod palpabil din examenul ce vom face copiilor punându-i să citească tare. Vom recunoște după felul de a vorbi și citi, pe cei cari au primit ore cari noțiuni de canto, mai ales pe cei cari le-au primit de timpuriu.

Prin muzică se dezvoltă simțul auzului în acelaș timp cu simțul vedului.

Muzica se poate considera ca unul din cele mai bune mijloce disciplinare. Cunoscem efectul ce-l are un cântec introdus la timp într'o clasă agitată sau distrată. Muzica are darul de a calma copiii, îndemnându-i la lucru printr'o excitațiune plăcută.

Copilul iubesc muzica, cântecul îl face fericit și e pentru el o trebuință naturală ca și jocul. Copiii cântă totdeauna la jocurile lor.

O școlă unde nu s'ar cânta, ar fi ca și o grădină a cărei plante n'ar vedea nici o dată lumina soarelui.

Musica va rămânea cea mai populară dintre arte, pentru-că se înțelege mai ușor.

Fără a avea nevoce de o instrucție anumită, noi putem cunoșce caracterul unei anumite bucăți musicale.

O educație musicală, chiar necompletă și numai practică, fără să aprofundî teoriile, cari alcătuesc regulile artei, reclamând lungi studii speciale, va influența mult poporul.

O idee fericită a fost unirea muzicii cu poezia, unire ce dă inteligenților celor mai puțin cultivate, posibilitatea de a aprecia ideile, sentimentele, imaginile pe cari poetul le exprimă în versurile sale și cari fără ajutorul muzicii n'ar fi de cât pe jumătate înțelese.

Din nefericire cele mai multe versuri sunt mediocre. Trebuie mult gust în alegerea versurilor.

Instrumentul cel mai potrivit în predarea unui cântec e violă. Sunetul acestui instrument presintă multă analogie cu vocea omului, e destul de puternic pentru a domina o clasă cât de numeroasă și are avantajul, că permite institutorului de a vorbi de a se departa și a se apropia de elevi, putend supraveghea în tot momentul clasei.

Copiii au tendința de a scoborâ tonul după câte-va tacte. Institutorul servindu-se de violă și acompaniindu-i îi aduce pe nesimțite la tonul dorit.

Ordinea la aranjarea elevilor la lecția de canto e foarte importantă. La extremități și la mijloc se pun elevii cu aptitudine musicală. Să se ție seamă de deosebirea de caractere, copilul timid să stea lângă unul îndrăsnet.

În privința ținutei corpului, să stea cu peptul înainte ca sunetul să pătă ieși liber. Fiind greu să stea tot timpul în picioare, se cer anumite bănci cu speteză.

Musica fiind că dezvoltă prea tare sentimentele, să se evite romanțile, cari s prea sentimentale. Să se alegă cele senine, vesele, cu idei potrivite vârstei copilului. Succesul

acestui studiu atârnă în mare parte de la alegerea bucăților pe cari le execută copilul. —După cum cele întâi exerciții de vorbire n'au fost de cât exprimarea propriilor sale idei sau impresii, tot așa va fi și cu primele exerciții de canto

Subiectele să fie de caracter deosebit și să varieze de la serios la vesel.

Cântecile să se învețe după auz. căci după cum copilul învață a vorbi înainte de a ceti, tot așa va învăța a cânta înainte de a cunoșce semnele convenționale, cari servesc a serie musica. Copilul vorbește pentru că a auzit vorbind, va cânta pentru că a auzit cântând. Cu cât copiii sunt mai mari, să li se dea și puține noțiuni de teorie.

Important este ca copilul să iasă din școla primară cu gust pentru musică.

Studiul cântului ajută mult educația generală, contribuind a întorce sufletul de la desfătări materiale și a-l îndrepta către satisfaceri inocente și înalte.

Olga St. atilescu

Lecție de Caligrafie

Scrierea proverbului «După faptă și răsplată»

I. Se reamintesce proverbul scris în ora trecută. Definiția proverbului. (Un adevăr cunoscut de multă lume și spus cu vorbe puține).

Astăzi vom scrie proverbul: «*După faptă și răsplată*» Pentru ca să-l înțelegem mai bine, o să ve spun o istoriă:

II. Nicu venia de la școlă. El vede un câne dormind lângă un gard; se apropie încetinel și-l smuncesce de

codă, apoi apucă la fugă, Cânele alergă furios după Nicu și-l mușcă de picior.

Reproducerea istorioarei de elevi. Ce fel de faptă a făcut Nicu ? (. . . rea) Ce răsplată a luat ? (. . . tot rea).

Se mai cere vre-un exemplu de la elevi.

Ce învățatură putem scote din aceste exemple ?

(. . . *După faptă și răsplată*).

Pregătirea caetelor. Se citește proverbul. Se desparte în cuvinte, silabe, sunete. Se atrage atenția că începem cu literă mare și că primul *e* din cuvântul *răsplată* se face din *e*.

Priviți cum voi scrie eu cuvântul «*După*» pe tablă. Acum veți scrie și voi ! Puneți la scris. Învățătorul dictează literă cu literă și atrage atenția elevilor să se uite bine la modelul din fruntea paginii.—Învățătorul scrie cuvântul următor pe tablă, apoi îl dictează elevilor și tot așa până la fine.

Apoi se scrie al 2-lea, al 3-lea rând . . . cât va permite timpul. Acum se dictează cuvinte întregi. În tot timpul învățătorul inspectează caetele, corectează poziția la scris și greșelile ce le observă. Greșelile observate mai des se corectează și la tablă.

III. Ce am scris aici ? Ce este un proverb ? (Un adevăr recunoscut și spus cu vorbe puține).

NB. 1). Dictarea de către elevi, nu e totdeauna practică, pentru că pe de o parte elevul care dictează e preocupat de 2 lucruri de odată (scrisul lui și dictatul) și apoi el n'are cum să spună dacă elevii au scris ce-a dictat el, ca să potă spune mai departe.

2) În privința scrierii de model pe tablă de către învățător: Unii scriu propozițiunea înainte de oră, alții înainte de a o dicta, iar alții câte un cuvânt pe care apoi îl și dictează elevilor, apoi alt cuvânt pe care iar îl dictează și așa mai departe. (Așa cum e făcută lecția acesta).

Ori și cum s'ar proceda, greșala—când este—nu e enormă; dar dacă s'a găsit cu cale să se scrie de model și pe tablă, apoi e bine să alegem calea cea mai bună și care ni se pare mie a fi cea din urmă. În adevăr, scrisul pe tablă are rostul de a servi elevilor ca model

viu, de a putea observa ei litera în momentul când o faci, să vedă cum începi, cum întorci mâna, cum legi o literă de alta etc. etc. etc. Acesta nu o pot ei observa când găsesse proverbul scris gata pe tablă, pentru că asta o găsesse și în fruntea caetului.

De asemenea nu pot observa acestea când scrii în fața lor chiar *întregul proverb* deodată, pentru că asta ține prea mult timp, cere prea multă atenție și le dai prea mult de observat și de reținut deodată; unde mai pui că stai prea mult fără a-i privi și asta-i face se nu mai se uite la tablă.

3). E de mare nevoie a atrage cât de des atenția copiilor asupra poziției la scris. Nici o prescripțiune de a dascălului nu e calcată mai des ca acesta și rezultatele sunt din cele mai triste: diformarea corpului și miopia nu sunt în mare parte de cât urmări a defectuoasei poziții la scris. De aceea să părăsim ideea că : «ora de scris e ora de recreație a dascălului»

Alexandru Gheorghiu.

Institutor.

O lecție de desen

Desemnarea cu mâna liberă, a unui topor

Toporul, legat cu o sforă se atâră în stînga tablei așa fel ca să i se vedă bine forma pe fondul negru al tablei. *obiecte trebuincioase*: Caietul de desen (foile albe), un creion, o gumă de șters.

1. Scurtă intuire asupra toporului (ce este? Ce părți are? Din ce e făcut? La ce servește?)

Se determină oral poziția toporului (oblică) și elevii caută a arăta cu mâna în aer această direcție.

Apoi se determină proporția ce există între lungimea codii și a toporului. (Coda e de . . . mai mare ca limba). Lățimea codii e a . . . parte din lungimea limbei. Care e lățimea limbei lângă codă? Lățimea tăișului? Tote aceste cuvinte se scot de la copii prin întrebări, conducându-i a aprecia singuri mărimile și direcțiile.

II). Învățătorul, în urma tuturor acestor lămuriri, trage în partea dreaptă a tablei o linie reprezentând direcția și lungimea codii, apoi o alta reprezentând direcția și lungimea limbei. Apoi trage o a doua linie paralelă pentru a determina lățimea codii, face limba etc. etc., în toate *condus de elevi* pe cari îi întreabă mereu: Ce voiți face acum? Cât de lungă va fi limba față de codă? Cât de lată e codă? Cât limba? etc.

Odată isprăvit desenul pe tablă, urmăză desemnarea pe caete de către elevi.

Pentru acesta, cu ajutorul creionului, elevii vor măsura codă toporului de la distanță, pentru ca să le servească ca bază în proporționarea părților toporului.

Măsura de la distanță se face în modul următor: Se întinde bine mâna înainte cu creionul și astfel ca ochiul, creionul și linia pe care avem să o apriciem, să fie în aceeași linie și se indică pe creion cu degetul mărimea ce pare că are limba.

Bine înțeles, nu toți elevii vor avea aceeași măsură; cei din apropierea modelului vor avea o măsură mai mare, iar cei mai de la fund, o măsură mai mică.

În acest fel se ia lungimea codii toporului și această lungime se trage pe hârtie în direcția esactă. Apoi elevii conduși de învățător și privind atât toporul în natură cât și modelul de pe tablă, fac tot chipul toporului parte cu parte, în ordinea în care l-a făcut și învățătorul pe tablă.

III. Ce am desemnat aici? Ce fel de desen am făcut (. . . cu mâna liberă). Ce fel de desen se mai poate face? (. . . linear).

Alexandru Gheorghiu
Institutator

Imaginațiunea la copil.

(*T. Stieg*)
(Urmare)

Speranța preumblării pentru care i-au imbracat, desmerdările cu care se acompaniază aceste expresiuni când

i le adresezi: totul deșteptă în ei sentimente plăcute și confuse. Le plac reunite culorile care le plac separate; efectul adevărat artistic ce poate rezulta din combinațiunile le scapă, căci ei nu ved. ansamblul (totul) dar privesc succesiv detaliile. Înțelesul proporțiunii, acordului și simetriei le lipsește de tot; resonul stă în incapacitatea unde ei se găsește de a cuprinde din privire un f. mare număr de lucruri de odată. Un tot armonios de părți variate și pitorești este pentru ei fără farmec, căci ei strică acest acord năntrevedend de cât un detal care îi interesează în particular și îi face a uita tot restul. Peisagele îi lasă indiferenți. „Îți aduci aminte de valea de la Argelés?“ — întrebă Perez pe un copil care explorase această pozițiune delicioasă. „ — O! da, era frumôsă. De la Argelés până la Baréges, se numeră liniile Kilometrice, și sint la 30“. Un altul admiră un munte; el justifică entuziasmul seú constatând că el este mult mai mare de cât casa sa... poate de patru ori mai mare. Un al treilea, mic băet de patru ani, deja galant. (politicos), face dadacei sale această lăudărosă declarațiune: „Tu esci tare frumuseică, ai un mare nas tot roș“. Emoțiunea estetică presupune o ôre-care vedere a totului, ôre-care inteligență a acordului părților și a totului, fără o puternică sintesă care nu permite încă un prea tinăr creer.

Dacă copilul nu apreciază de loc frumuseța când ea i se presintă în ființi sau în natură. el o înțelege și gustă mai greu încă reproducțiunea artistică. Nu ajunge numai aici, într'adevăr de a acoperi în o singură privire mulțimea amănuntelor ce se are sub ochi, trebuie încă a pricepe raportul representațiunii obiectului reprezentat, a înțelege cum ea să apropie și cum să distinge. Aci e o adevărată lucrare pe care copilul n'o operază de cât cu timpul; asemenea el comite curiose confusiuni. Într'o di F, băet de patru ani, povestese James Sully, făcu visită la o dămnă. Dămnă C. care tocmai primise un tablou reprezentând o scenă de iarnă cu persoane ducenduse la biserică, unii pe jos, alții cu săniele. Se explică subiectul lui F. A două di ele se duse din nou la această dămnă,

dări tabloul, și, privind tabloul și Dömnă C... alternativ, el dise: „Dömnă, pentru-ce öre acești ömeni n'au mai ajuns încă?“ La copil, ea și la selbatec, cum afară de acesta la noi toți, imagina tinde a se îmbraca într'o asemanare a realității. Dar această tendință, noi putem a o întöree singură contra ei, a o limita la o semi-ilusiune estetică“, a ne bucura de acesta fără a fi înșelat; copilul nu este capabil de o așa fel de comparațiune, de un așa control; vivacitatea chër a imaginațiunei sale îl împedică de a'si da compt de funcțiunea reprezentativă a imaginii: asemenea caracterul esențial a lucrărilor de artă îl scapă mai cu totul. Cum, de atunci, ar avea el nu numai puterea, dar încă ideea de a o produce?

S'a căutat a se vedea o manifestațiune a activității artistice a copilului în pasiunea gătelei sale: această dispozițiune este förte variată; ea își pöte găsi cauza sa în alte motive care n'au nimic de estetic: obiceiul, ascultarea de părinți, vanitatea, trebuința admirațiunei. Micul băet nu e nici odată mai vesel de cât când se gătesce ciudat cu pälăria tatălui său; el se găsesce „föрте frumos“, mai cu semă, el e mândru de a fi devenit dintr'o dată așa mare. Mișcările graciöse și plăcute a tinerului copil sint ele produsul unei arte mai mult sau mai puțin consciente?

(Va urma)

Smaranda G. Cosmovici.
Institütöre in Tg-Nemțu

Proverburî, locuțiuni proverbiale și fel de fel de idiotisme

Cu explicațiuni necesare.

(Umare)

CLXIX Ciumă

434. **Ciuma satului**, ad. uriciunea, periciunea satului; cel ce e numai spre reu, *piază* sau *cobe* rea într'o societate, într'o localitate.

435. *Pentru unul, mumă; pentru altul, Ciumă*, se dice celor care pârținesc pe uaii și nedreptățesc pe alții.

CLXX Ciuști

436 *Face ciuști în luciū*, ad. dispore, s'ascunde repede.

CLXXI. Claoă

437 *Vorbă de clacă*, ad. fără de nici-o samă, degeba.

CLXXII. Clae

438. *Clae peste gramală*, ad. în mare neregulă; strimpt de stat.

439. *O clae de omeni*, ad. f. mulți. *Dintr'o clae*,
O odobae;
Dintr'un spic
Un mertic.

CLXXIII. Clant

440 *Bun de Clant*, se dice celui sfădăuș.

441 *În clant cu el*, ad. îi în neînțelegere, în sfadă

442. *Când colo, clant ușa!* ad. se deschide ușa.

CLXXIV. Clantă

443. *Bun de clantă*, ad. cârciobariu, sfădăuș.

CLXXV. clântănire

444 *Se tot clântănesc amândoi*, ad. se sfădesc.

445. *Îi clântăniau și dinții în gură*, ad. îi era f. frică; îi era f. frig.

CLXXVI. **clipire**

446 *Cât-ai clipi*, ad. f. repede. *Intr'o clipă*.

CLXXVII. **clocotire**

447. **Clocote**. *ce casa de gura lor*, ad. fac mare gălăgie și vorbă multă, de nu se mai aude nici în ceriu, nici în pământ.

CLXXVIII. **Clonț**

448. *A prins la Clonț*, ad. se obrăsnicesce, se mândrește, se crede cu trecere; îi cu gura mare. răspunde.

CLXXIX. **Clonțos**

449 *E cam clonțos*, ad. sfădăuș și obrasnic.

450. *Ț-oiu rupe cu clonțu*, ad. am să te pun în respect, am să te fac să nu fi obrasnic!

CLXXX. **Clopot**

451. **Clopotul** *ține: dai, n'ai!*. Ad. să fii mai econom.

452. *Trage clopotul în toate părțile*, ad. spune la totă lumea.

453. *Trage clopotul, la urechea surdului*, se dice celui care nu vrea sau nu poate să te înțeleagă.

454. *Gura lui, clopot*, ad. vorbește mult și tare și nu mai isprăvește.

CLXXXI. **Cloncă**

455. **Cloncă bătrână**, se dice ocarând pe-o bătrână.

CLXXXII. **Clonță**

456. *Baba clonța*, ad. femei bătrână și cam năsălnică

CLXXXIII. **Cofă**

457. *L-a pus în cofă*, ad. l-a repus; la întrecut în ceva, eșind cel mai întâi.

458. *Törnă ca cu cofa* se dice când plouă tare.

459. *S'ajungă până-î dice la cofă, fosă*, se dice do-
rind cui-va adânci bătrânețe.

CLXXXIV. **cogemete**

460. **Cogemete**, (*coșcogemete, coșcoyea*) om, ad. om
f. mare și'n totă firea.

CLXXXV. **cojoc**

461. *Mai întorce kojocul pe dos*, ad. fii mai aspru.

George A. Cosmovici.

(Va urma)

Tg. -Nemțu.

BUNUL GUST

Necesitatea de a'î desvolta la copiii din școlele primare

(După Bronard și Défondon)

E vorba, de a desvolta gustul, la copiii din școla primară. Dar ce însemnă în înțeles general, vorba— gust în acest sens, însemnă, chipul în care e cine-va impresi-

onat de lucrurile din afară; chipul în care le vede, chipul în care le simte, chipul în care le execută. Dacă cine-va vede și simte just, dacă judecă conform cu principiile adevărului și frumosului, și dacă lucrază în consecință, dovedesce că are gust, în cazul contrar, îi lipsesc ori are prost gust.

Să vede de odată ce important lucru e, de a avea cine-va gust, și bun gust, căci totă purtarea noastră se va resimți de acesta, de ore-ce chipul nostru de a lucra, depinde aproape tot d'auna, de chipul de a vedea, de a simți și de a judeca.

Gustul, nu se manifestă numai în sferile înalte, în lucrurile mari, sau propriu dis în artă. El se vede în construcția unei căsuțe, ca în aceea a unui palat: la manufacturier ca la arhitect; se observă în tăetura hainelor, în asortarea culoriilor, în alegerea unui buchet, în aranjarea unei grădini, în rînduiala unei gospodării, în totul. Și simpli lucrători au datorit bunului gust, adese-ori succesul lor îndestularea, și pôte chiar averea lor.

În adevăr, prin gust se distinge lucrătorul și lucrătorea, *gustul este acela care dirijeză cu folos forțele lor și care dă preț lucrului lor*. Fără gust, ei ar fi îndată nesocotiți, sau cel mult, asimilați cu o mașină, dar și acesta reflectă gustul inventatorului ei, și lui, datoresce favoarea a căreia obiect este.—Apröpe în fie-ce moment să pôte auzi în lume: această persoană, n'are haine scumpe dar e îmbrăcată cu gust; sau cutari ömenii nu fac lux dar gospodăria lor e în bună stare, și totul respiră acolo gustul și curățenia.—Și așa își face cine-va alegerile de preferință acolo unde întâlnește bunul gust.

Cele spuse până aci, stabilesc întru cât-va, necesitatea de a desvolta gustul la copiii din scölele primare, unde cea mai mare parte,—după direcția ce se dă scölelor în timpul de față—vor fi lucrători, vor trăi din lucrul măniiilor lor, și deci nu va fi indiferent de a da acestui lucru, ori care ar fi el, perfecțiunea de care este

susceptibil, perfecțiune, care nasce dintr'un sentiment, care exprimă proporții și convenințe în totul.

Pentru acest scop, avem mai multe mijloce. Primul, ar fi fără îndoială, acela de a introduce elevii noștri într'un mediu cât se poate de favorabil dezvoltării gustului.

De ce meritul Grecilor și a Romanilor a rămas și va fi pururea nemuritor în materie de artă; Pentru că copiii lor, încă de mici erau introduși în templul artei, acolo, unde ochiul lor nu întâlnea de cât perfecțiuni, de cât capo d'operele marilor maestri.

De ce Parisianul și Parisiana se disting așa de mult prin grația și finețea a mii de obiecte ce ies din mâinile lor? Asta din cauză că din copilărie ei au avut sub ochi, minunile Parisului. Capo d'opere îi încônjoră; frumosul le apare sub toate formele, îl întâlnesc, se lovesc de el la fie-care pas, și devine la dênșii o deprindere, și ca un instinct.

Acéstă influență a mediuului e atât de reală, că lucrătorii Parisieni cari se duc să lucreze prin alte țări streine, nu după mult timp, simțesc că bunul gust slăbește în ei și degenerază în comun și mediocru.—După câți-va ani, simțesc trebuința de a se reîntorce în mediul din care au plecat, ca să recapete noi forțe și inspirațiuni. La noi în țară nu prea avem ast-fel de mijloce; și în provincie mai ales, de sigur că avem mai puține de cât acei din capitală, pentru a face să se nască de la sine la elevii noștri sentimentul frumosului și a bunului gust, care e ca o consecință a acestora sau mai bine dis e însăși expresiunea lor.—Dar, nu suntem chiar cu totul lipsiți de mijloce.

Se găsește aproape în fiecare oraș câte un monument având ore-care valoare artistică; pe unele locuri chiar muzee, unde se ved pânze, statuete, obiecte de artă, de natură a deștepta sentimentul de care ne ocupăm.

În tot cazul, să găsească străzi drepte, bine aliniate, grădini publice estetic aranjate, case curate și bine zidite.

Copiii pare că trec pe lângă toate acestea cu nepăsarea vrîstei lor; totuși, ochiul lor se deprinde cu ordinea, cu regularitatea, cu eleganța. Nimic nu ne împiedecă de a ajuta această acțiune exterioară, prin convorbiri, prin observații, prin apreciațiuni, cari îi fac să observe, și să judece, aceea ce pentru ei trecea de neînsemnat; — și toate aceste observații și judecări, servesc la dezvoltarea bunului gust. Dar la țară? Aci suntem săraci de tot, săraci cu deseversire. Unde vom găsi obiecte, capabile de a inspira copiilor sentimentul frumosului? În acea neorînduală de case, reii construite, în colibeile dărăpănate, în acea întortochiare de cărăruși, de garduri, de ulicioare strîmte și noroioase, cari par a fi aruncate unele peste eltele și la întâmplare!

Intr'un asemenea mediu, de unde să iei ce-va care să se armonizeze, să-ți infățișeze ceva simetric; un plan, un desen, un ideal? Și apoi țaranii noștri în general vorbind ori-cât ar fi ei de simpatiei, n'au ajuns încă tipuri de eleganță și de bun gust. Portul lor e une-ori chiar ridicol, și asta se observă mai ales prin satele din vecinătatea orașelor. Așa am văzut țaranii și țarance, îmbrăcați în haine naționale, adevăratul lor port și cu ghețe, sau pantofi roși!—Apoi manierile lor sunt necioplite, moravurile lor rustice, ei pot cel mult să inspire copiilor lor, ideea de cinste, de muncă, de economie și atîta tot.

Dar modesta școlă de la sat, și mobilierul ei și mai modest încă!

Totul e absolut insuficient ca să satisfacă cerințelor de mai sus.—Vedem dar, că aproape în toate părțile, mediul e puțin propriu dorinței de a înălța puțin spiritul copiilor de asupra lumii și realității obișnuite. Totuși nu trebuie să desperăm, ci să încercăm, măcar cât de puțin.

Și apoi, un dascăl, poate să-și procure el singur și fără multă cheltuială, modelele pe cari nu le găsește în jurul său. Aci, e vorba de ținuta lui, a familiei lui, de rînduiala gospodăriei, a grădinei etc. și mai ales de

școlă și de clasă. a cărei suflet e el, și care-l reflectează, pentru a zice ast fel, în unele părți.

Astă-ți avem multe scoli bune, mari, spațioase, ba chiar și frumoase. Dar chiar de ar fi o ruină numai, și cu un mobilier cu totul primitiv, cum s'aū vĕdut atâta timp, și cum sĕ găsesse încă prin multe locuri, dascălul pōte totd'una să se înconjōre de un lux de curătenie și se creeze în jurul seū o eleganță modestă. Bunul gust, va reieși din lucruri de mică importanță, cari vor frapa pe elevi, și-i vor face să gândescă, că e ce-va mai frumos, mai bine de cât ce-
ea ce vĕd ei de obiceiū, și-i va face să concĕpă un început de ideal.

Bună oră: o clasă de o curătenie exemplară; păreții bine văruiți sau zugrăviți, împodobiți cu câte-va tablouri sau gipsuri; apoi hărți, caete, o bibliotecă, cari tōte sunt obiectul unor îngrijiri scrupuloase și dilnice; o aranjare, o dispoziție estetică a mobilierului care să ofere un aspect plăcut; apoi în grădină, alei drepte straturī de legume bine plivite, pomi bine îngrijiți etc. Tōte aceste mijloce ar fi suficiente pentru a pune piatra edificiului ce voim a înălța.

La această educație estetică generală, care va resulta din mediul în care vom introduce pe elevii noștri, sĕ mai pōte adăoga educațiunea specială a simțurilor. Am început deja pe aceea a ochiului; o putem continua, și pentru acesta avem un mijloc bun: Desemnul. Desemnul e o artă frumoasă și folositōre totodată; el exercităză de-odată și ochiul și mâna,

Desemnul imbogătesce imaginația, deșteptă și formeză gustul frumosului; dar pentru acesta, ne trebuie modele bine alese, Adeveratal scop al desenului — dice un artist de talent — este de a reproduce pe o suprafață plană, obiectele din cari este compusă natura.

Desemnul este limba universală a formelor, și ca atare, trebuie săi se dea tōtă importanța pe care o merită,

(Va urma)

Cecilia V. Grințescu
Bacău 20 Februar 1902.

De distribuirea biletelor și lojelor și a sumelor încasate, societății „Fropășirea“ pentru ajutarea

No Curent	NUMELE și PRONUMELE persoanelor cărora li s'aū dat bilete	Loje laterale	Suma Incasată	Loje din față	Suma Incasata
		Lei	Lei	Lei	Lei
1	Prefectura de județ				
2	Primaria Urb. Peatra-N.				
3	D-nul Colonel				
4	D-nul Revisor școlar	1	16		
5	D-nei Direct. Șc. Profesionale				
6	D-nul Președ. Tribunalului				
7	Părint. Protoereu				
8	D-nul Șef Inginer				
9	D-nul Șef Poștei				
10	D-nul Medic Primar				
11	D-nul Director Liceu				
12	Director Șc. băieți No. 1				
13	" " " " 2				
14	" " " " 3				
15	D-nei Direct. Șc. fete No. 1	3	48	2	24
16	" " " " " 2				
17	" " " " " 3				
18	D-nul Maior Teodores				
19	Dnul Alex Vasiliu la intr. în sală				
20	D-nei Cristina Bellian	1	16		
21	D-nul S. Scutărescu	3	48	4	48
		8	128	6	72
RECAPITULARE					
	8 loje laterale vindute		128		
	6 loje din față "		72		
	Total		200		

blou

cu ocazia balului dat în sara 26 Ianuar 1902 în folosul cantinelor șco'are din jud. Neamțu.

Bilete a un leu date	Ne-vindute	Vindute	Suma încasată	Bilete a doi lei date	Ne-vindute	Vindute	Suma încasată	Observații
			Lei				Lei	
1200	315	885	885	400	325	75	150	
				50	50			
				30	13	17	34	
350	28	322	322	60	49	11	22	
				30	16	14	28	
				10	6	4	8	
				20	2	18	36	
				10	1	9	18	
				20	14	6	12	
				10		10	20	
				30	25	5	10	
				20		20	40	
				20	14	6	12	
				20	3	17	34	
				80	5	75	150	
				20	14	6	12	
				20	6	14	28	
				5	1	4	8	
				11		11	22	
				866	544	322	644	
1550	343	1207	1207					

Bilete a un leu
 1207 vândute 1207 lei
 393 ne-vândute

1600 totalul biletelor imprimate.

Bilete a doi lei
 322 vândute 644,00
 678 ne-vândute

1000 totalul biletelor imprimate.

Recapitularea Generală

A

T A B L O U L U I

Lei	B.	
200	00	Adunați din vîndarea lojelor
1207	00	" " " biletelor de un leu
644	00	" " " " de doi lei
423	90	" " tomboală, flori, confete și cărți poștale.
6	00	Ofrandă
2480	90	Total
238	14	Se scad cheltuelile
2242	76	Adică două-mii-două-sute-patru-deci-și-doi lei șapte-deci și șese bani, beneficiul neto resultat din balu' dat în sara de 26 Ianu- arie 1902 în folosul societății „Propășirea“ pentru ajutarea cantinelor școlare din jude- țul Neamțu.

Vice-Președintă Z. C. ISĂCESCU

Casier C. PARTENI